

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Кафедра економіки підприємств

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

**Методичні рекомендації до вивчення дисципліни
для студентів економічних спеціальностей
заочної форми навчання**

Київ – 2015

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. ТЕМИ ДЛЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ.....	16
4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗРАХУНКОВОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ.....	21
5. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	33
6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА	41
7. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ І ПЕРЕВІРКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	46
<i>Додаток. Оформлення контрольної роботи</i>	<i>47</i>

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" полягає у формуванні у студентів знань та вмінь щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

Завдання дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" полягає у вивченні механізмів управління інноваційним розвитком економічних систем, забезпеченням результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємств, ефективності інвестування в інновації; набуття вмінь обґрунтовування напрямів пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень.

Предмет дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" полягає у визначенні закономірностей, принципів, методів і процесів забезпечення інноваційного розвитку економічних систем за умов глобалізації економіки.

Місце дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" у навчальному процесі підготовки магістрів. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни є: економіка підприємства, економічна теорія, фінанси, маркетинг, менеджмент, макроекономіка, мікроекономіка, міжнародна економіка.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

сучасні організаційні форми здійснення інноваційної діяльності, її основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників;

методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку національної економіки;

світовий досвід державної підтримки інновацій, методи та моделі їх державного регулювання;

стратегії виходу підприємства з кризового стану на основі впровадження інновацій;

інструментарій залучення інвестицій в інновації та методичні засади оцінювання результативності інвестування;

імперативи формування ринку наукових розробок та інноваційних ідей в Україні;

основні технології охорони прав та економіки інтелектуальної власності, зокрема стандарти й об'єкти права інтелектуальної власності в Україні

Уміти:

обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційного розвитку з урахуванням потреб та особливостей національної економіки;

збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційного товару;

оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощування,

розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання;

ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень засобами ризик-менеджменту;

економічно обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності підприємства.

Контрольна робота містить теоретичну частину та дві практичні роботи, які виконуються відповідно до наведених у даних методичних рекомендаціях варіантів. Номери варіантів контрольної роботи визначається відповідно до наскрізного списку студентів який складається при отриманні роз'яснень та розв'язанні прикладів під час аудиторних занять. Вихідні дані до виконання роботи обираються за двома цифрами номеру варіанту (наприклад: варіант № 1 – цифри "0" і "1"; варіант № 79 – цифри "7" і "9").

В теоретичній частині з використанням категорій інноваційного розвитку підприємства чітко й стисло розкривається економічна сутність відповідної тематики, основні положення, принципи, теоретичні підходи, причинно-наслідкові зв'язки. Теоретична частина роботи виконується за результатами самостійного опрацювання тематики (п. 3 даних рекомендацій) з використанням літературні джерела (п. 6 даних рекомендацій).

Завдання з практичних робіт містять моделі інноваційного розвитку підприємства і передбачають послідовне дослідження наявної ситуації з наданням конкретних рекомендацій щодо її покращення. Практичні роботи виконуються відповідно до рекомендацій викладача і розкривають ступінь оволодіння студентом методики здійснення розрахунків, надання коментарів, пояснень, висновків та рекомендацій. Практична частина роботи виконується відповідно до варіантів завдань (п. 4 даних рекомендацій).

2. ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку

Концептуальні основи інноваційного розвитку підприємства. Вплив процесів глобалізації на інноваційну діяльність та пошук шляхів забезпечення конкурентоспроможності національних економік і окремих суб'єктів господарювання. Обґрунтувати, на чому базується сучасна концепція національної конкурентоспроможності. Охарактеризувати співвідношення основних чинників конкурентоспроможності провідних країн світу. На яких технологічних укладах слід активізувати в Україні зусилля для переходу на інноваційний шлях розвитку, щоб подолати розрив з країнами - лідерами.

Основні типи ринкових стратегій функціонування підприємства. Якими шляхами може бути забезпечений розвиток суб'єктів господарської діяльності й економіки країни у цілому. Порівняльна характеристика шляхів розвитку суб'єктів господарювання. Охарактеризувати очікувані соціально-економічні трансформації при переході до інноваційного розвитку, що базується на інформації і знаннях. Макрорівень та мікрорівень управління інноваційним розвитком. Охарактеризувати принципи взаємодії рівнів механізму управління процесами інноваційного розвитку.

Циклічність економічного розвитку. Проблематика циклічності економічного розвитку. Хто зробив найбільший вклад у теорію циклічного розвитку економіки. Цикли М. Кондратьєва. Причини циклічності, визначені австрійським ученим Й. Шумпетером. Цикли економічного розвитку Дж. Кітчина, К. Жугляра, С. Кузнеця.

Концепція технологічних укладів та їхній вплив на вибір стратегії інноваційного розвитку держави. Специфіка життєвого циклу нового товару, нової технології, нової послуги. Застосування концепції життєвого циклу щодо інновацій. Модель життєвого циклу інноваційного продукту та інноваційної технології. Послідовність технологічних укладів та їх характеристики. Структура економіки України за технологічними укладами.

Особливості інноваційного процесу на підприємствах Японії та США

Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку

Тотожність та відмінність понять "новації", "винахід" та "відкриття". Типи інновацій Й. Шумпетера. Інновація як процес та інновація як результат. Закон України "Про інноваційну діяльність". Комерційне та практичне використання інновацій. Основні властивості інновацій.

Класифікації інновацій та їх особливості. Підходи до визначення та ознаки класифікації інновацій. Система класифікації інновацій: за предметним змістом; за сферами діяльності або характером застосування; за ступенем новизни; за видом одержуваного ефекту; за ступенем матеріальної відчутності. Взаємозв'язки та характеристики інновацій за рівнем новизни. Узагальнена схема класифікації інновацій.

Поняття та сутність інноваційного процесу. Інноваційний процес як ланцюг

взаємопов'язаних подій. Загальна схема інноваційного процесу. Фундаментальні та прикладні дослідження, наукові розробки, маркетингові дослідження ринків збуту, технологічні та організаційно-економічні заходи.

Види інноваційної діяльності. Що таке інноваційний бізнес-інкубатор, відкриття, винахід, задум інноваційного продукту, ідея інновації, інноваційна інфраструктура, інноваційна культура країни, регіону та організації, інноваційний менеджмент, інноваційний процес, інноваційний ризик, інноваційна стратегія підприємства, інноваційний цикл, інтелектуальний капітал підприємства, інфопорт, науково-виробнича агломерація, НДДКР, ноу-хау.

Організаційні форми ризикового інноваційного бізнесу. Потенціал інноваційного розвитку як комплекс взаємопов'язаних ресурсів та його складові-підсистеми. Інноваційний потенціал розроблювача інновацій. Промисловий зразок.

Розвиток інтенсивний та екстенсивний. Технопарки, технополіси, товарні марки, фірмові найменування.

Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.

Вимірювання економічної ефективності інновацій. Система показників для оцінювання загальної економічної ефективності інновацій: інтегральний ефект; індекс рентабельності; період окупності; норма рентабельності.

Фінансові показники вимірювання загальної економічної ефективності інновацій. Проблеми, що виникають при виокремленні фінансових результатів, пов'язаних з розробленням та реалізацією інноваційного продукту. Фактори, від яких залежить ефект від запровадження інновацій. Опосередковані засоби оцінювання впливу інновацій на фінансові показники. Вплив інноваційного продукту на фінансову стійкість підприємства та структуру активів.

Загальні методи дослідження, які застосовуються при вимірюванні інноваційного розвитку підприємства. Особливості застосування методів прогнозування, екстраполяції, експертних оцінок, написання сценаріїв, Дельфі, Монте-Карло, економіко-математичного моделювання при вимірюванні рівня інноваційного розвитку підприємства.

Чинники формування інноваційного розвитку підприємства. Головні причини і джерела формування інноваційних ідей. Потреби ринку як джерело інноваційних ідей. Ефект творчого руйнування Й. Шумпетера. Новатори як генератори інноваційних ідей. Особливості мотиваційної сфери творчої активності. Генератори та трансформатори ідей у конкретне рішення. Модель трансформації ідей дослідника.

Сім джерел інноваційних ідей П. Друкера. Чинники успішності та невдач нововведень. Криві «смертності» ідей нових товарів. П'ятнадцять правил успіху нововведень Р. Купера. Основні чинники успіху нововведень компанії "Буз Аллен Хемілтон".

Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

Основні організаційні форми інноваційного процесу. Типи інноваційних підприємств: венчурні підприємства, експлеренти, пацієнти, віоленти, комутанти. Класифікації інноваційних підприємств залежно від рівня ризику їх діяльності і споживчого попиту на їх продукцію: Міні-монополісти, сателіти, традиціоналісти ("масовики", "хамелеони", "ген ерики"). Класифікація інноваційних підприємств Е. Тофлера: пульсуюча організація; дволика організація; організація шахівниці (багатошарові організації); комісарська організація; феодальна організація; організації "скунси"; команди, що самозароджуються.

Особливості побудови організаційних структур організації науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР). Організаційно-управлінські проблеми побудови інноваційних підприємств. Інтегровані системи управління процесом інновацій. Особливості організації НДДКР у промислових фірмах. Типи організації наукових досліджень: програма і проект. Найважливіші критерії при виборі варіанта організаційної структури. Вимоги до організаційної структури НДДКР. Головні елементи організаційної структури НДДКР великих корпорацій. Відповідальність різних служб НДДКР та їх координація.

Модифікація організаційних структур з різним ступенем інтеграції підрозділів НДДКР з виробництвом.

Основні види організаційних структур НДДКР. Функціональна структура організована за галузями науки (сферами знань) і техніки. Тематична структура за продуктовою чи технологічною ознаками. Проектна структура. Фазна структура організована за стадіями НДДКР. Комбіновані системно-компонентні структури. Проектно-матрична і функціонально-матрична структури.

Основні методи організації інноваційного процесу: традиційна послідовна, паралельна, інтегральна, метод «змішаних бригад». Основні учасники груп створення і розробка нововведень: генератори ідей, дослідники, розроблювачі, консультанти-аналітики. Антрепренер як ключова фігура інноваційного управління. Методи організації роботи допоміжного персоналу. Потенціал інтегральної групи.

Формування інноваційної команди. Типи спільної діяльності у команді: спільно-взаємодіючий; спільно-індивідуальний; спільно-творчий. Методи оцінки персоналу інноваційної команди. Роль графіка (розкладу, режиму тощо) роботи у забезпеченні ефективної роботи команд.

Інноваційної культура та її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві. Основні принципи формування інноваційної культури підприємства.

Досвід управління науково-дослідною діяльністю у японській компанії «Мацусіта електрик індастріал».

Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері

Комунікації та прийняття рішень в управлінні інноваційними процесами. Головні компоненти процесуальних функцій управлінні інноваційними процесами. Сутність і задачі інформаційних комунікацій у інноваційній сфері. Структура комунікативного процесу. Типи структур комунікаційних зв'язків. Процес проектування глобальної науково-технічної та інформаційної комунікації у інноваційній сфері.

Вихідна інформація та система планів інноваційного проекту. Календарний план та сітковий графік інноваційного проекту. Кошторис та оперативно-календарний план як вихідна інформація у інноваційній сфері.

Комп'ютерне програмне забезпечення. Основні групи програмного забезпечення у процесі управління інноваційними проектами. Системи планування інноваційних проектів Hilestones (Kidasa Software), Protracs (Applied Micro Systems), Artemis Project (Metier), Primavera Project Planner, Open Plan Microsoft Project, Time Line, Project Expert.

Особливості оформлення проектної документації та контролю за ходом виконання робіт в системі глобальних науково-технічних комунікацій у інноваційній сфері. Характеристика обов'язкових розділів інноваційних проектів.

Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій.

Інноваційна інфраструктура як сукупність політичних, економічних, правових, управлінських, фінансових, інформаційних, наукових та інших інститутів ринку інновацій. Основні функції інноваційної інфраструктури.

Основні елементи інноваційної інфраструктури. Хто в Україні проводить експертизу проектів та сертифікацію інноваційної продукції; забезпечує захист прав інтелектуальної власності; здійснює інформаційне та консультаційне забезпечення; сприяє просуванню інноваційних проектів.

Роль національних технопарків та інкубаторів у забезпеченні сприятливого інноваційного клімату. Головні завдання та основна ланка технопарків. Інфопорти як різновид інноваційних структур.

Організація впровадження та трансфера інновацій. Рівні впровадження НДДКР. Як процеси та тенденції НТП впливають на впровадження інновацій. Надати характеристику факторів невизначеності науково-технічних результатів НДДКР. Роль винахідництва у прискоренні НТП та реалізації інновацій. Умови ефективного впровадження інновацій. Визначити головні причини гальмування трансферу інновацій в Україні. Основні цілі функціонування системи трансферу інновацій.

Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємництва

Мета та принципи регулювання інноваційної політики. Система заходів, через які здійснюється державна інноваційна політика. Вітчизняні реалії

державної інноваційної політики. Основні принципи державної інноваційної політики.

Система методів державного регулювання інноваційної діяльності в Україні: правові, організаційно-економічні, планування, політичного регулювання та соціального регулювання, морально-етичні.

Засоби регулювання інноваційної діяльності. Закони і законодавчі акти, норми і нормативи. Джерела інвестування інновацій; асигнування і дотації з Державного та місцевих бюджетів;; ціноутворення; ставки податків і пільги з оподаткування; відсотки за кредит і державні гарантії; державні замовлення і закупівлі; мито і митні податки; ліцензії і квоти; стандартизація продукції; підтримка інфраструктури утворень.

Система державного регулювання інноваційної діяльності.

Органи державного регулювання інноваційної діяльності. Повноваження Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері інноваційної діяльності.

Функції та роль спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності. Законодавчий державний контроль у сфері інноваційної діяльності. Амортизаційні відрахування як джерела формування вітчизняного інноваційного потенціалу.

Що потрібно зробити в Україні для активізації інноваційної діяльності. Роль фондового ринку у розвитку й акумуляції інвестиційних ресурсів.

Форми підтримки інноваційної діяльності: базове фінансування; програмно-цільове фінансування; підтримка фундаментальних наукових досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук, які проводяться науковими установами та установами НАН, ВНЗ, окремими науковцями; державні наукові та науково-технічні програми; державне замовлення на науково-технічну продукцію; кредитні, податкові та амортизаційні пільги; коригування антимонопольного законодавства; зовнішньоекономічні преференції; інформаційно-консультативна підтримка.

Тема 8. Національні інноваційні системи

Взаємозв'язок інновацій, науки та техніки. Інноваційний процес як послідовність певних стадій: наука – техніка – виробництво – споживання. Фундаментальні та пошукові дослідження як початок інноваційного процесу. Проектно-технологічні роботи та дослідницько-конструкторські розробки. Комерціалізація результатів НДДКР.

Національний інноваційний потенціал та інноваційна політика держави. Інноваційний потенціал держави, галузі та регіону – спільне та відмінності. Інноваційний потенціал держави як національне надбання.

Інноваційна політика – сутність та основні спрямування. Завдання інноваційної політики в Україні. Роль регіонального управління у створенні нової інноваційної політики. Вплив інноваційної політики на структурну перебудову та забезпечення конкурентоспроможності держави.

Державне стимулювання наукової та інноваційної діяльності на виробництві. Інноваційні технології як засіб виживання підприємств. Принципи

здійснення інноваційної політики у науці та на виробництві. Функції держави з підтримки інноваційної політики та інноваційної діяльності. Форми державної підтримки наукової та інноваційної діяльності. Узгоджена наукова, промислова та інноваційна політика як умова успішної реалізації загальної програми стабілізації держави. Державне стимулювання наукової та інноваційної діяльності на виробництві. Інноваційні технології як засіб виживання підприємств. Принципи здійснення інноваційної політики у науці та на виробництві. Функції держави по підтримці інноваційної політики та інноваційної діяльності. Форми державної підтримки наукової та інноваційної діяльності. Узгоджена наукова, промислова та інноваційна політика як умова успішної реалізації загальної програми стабілізації держави.

Тема 9. Маркетинг інновацій

Маркетинг інновацій – напрями та види.

Напрями стратегії маркетингу при організації інноваційної діяльності. Стратегічний та тактичний інноваційний маркетинг – сутність та відмінності. Регулярний та санаційний інноваційний маркетинг.

Задачі маркетингової діяльності фірми при впровадженні інновацій. Задачі маркетингової діяльності фірми на основних етапах життєвого циклу продукції. Задачі маркетингової діяльності фірми за складовими продукт, ціна, просування та пропаганда.

Критерії сегментування ринку нових товарів: кількісні параметри сегментування, сегментування за ознаками доступності ринку, сегментування за ознаками перспектив зростання ринку, сегментування ринку за ознаками сумісності з ринками конкурентами, сегментування ринку за ознаками ефективності роботи на обраному сегменті.

Особливості маркетингового дослідження нового продукту та складових інноваційного маркетингу. Позиціонування інновацій. Карти переваг цільових споживачів. Процедура та необхідність попереднього зондування ринків. Налагодження адекватної системи збуту інновацій. Розроблення маркетингової стратегії просування інновації на ринок. Шанси інновації й інноватора на успіх у конкурентній боротьбі. Випробування інновації в ринкових умовах. Метод пробного маркетингу. Економічний ефект від реалізації виробів, що виготовлялися раніше. Матричні методи аналізу для оцінювання впливу інновацій на укріплення ринкових позицій підприємства. Блок-схема алгоритму оцінювання ринкової адекватності ідей і задумів товарних інновацій.

Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

Вплив інновацій на стратегію розвитку підприємства. Процес внутрішньо-корпоративного планування: визначення мети компанії і шляхів її досягнення; аналіз зовнішньої ситуації та економічної обстановки, аналіз можливостей компанії.

Вибір стратегії інноваційного розвитку підприємства. Типи стратегій інноваційного розвитку підприємства та основні їхні характеристики. Сутність

наступальної стратегії, захисної стратегії, стратегії ліцензування, проміжної стратегії, стратегії створення ринку, розбійницької стратегії, стратегії залучення фахівців, стратегії придбання компанії.

Залежність інноваційного розвитку підприємства від стадії розвитку галузі. Моделі зростання галузей та продуктів. Чому потрібно постійно переглядати інноваційну стратегію підприємства. Зміна стратегії інноваційного розвитку підприємства в залежності від стадії розвитку галузі. Вплив еволюції галузі на стратегію інноваційного розвитку підприємства.

На що впливають зміни стратегій інноваційного розвитку підприємства. Вплив бізнес-моделі на конкурентоздатність підприємства. Спеціальна матриця для аналізу сукупного портфелю підприємства. Модифікація "бостонської матриці" для аналізу сукупного портфелю підприємства. Стратегії інноваційного розвитку підприємства з великою кількістю продуктів.

Проблеми інноваційного розвитку підприємства. Особливості і проблеми при реалізації інноваційних проектів. Фактори, які впливають на керування проектами. Основні прорахунки при виведенні нових товарів на ринок.

Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства

Інноваційний потенціал підприємства – визначення та складові. Інноваційний потенціал підприємства як сукупність інтелектуальних, матеріальних, фінансових, кадрових та інфраструктурних ресурсів. Потенціал інноваційного розвитку інноватора. Основні складові успіху інноваційної діяльності (підсистеми потенціалу інноваційного розвитку). Аналіз інноваційної діяльності вітчизняних товаровиробників.

Аналіз внутрішнього потенціалу підприємства. Аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім. Порівняння ринкових можливостей і загроз із сильними і слабкими сторонами діяльності підприємства. Яким методом здійснюється оцінювання відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім. Методика SWOT-аналізу.

Аналіз потенціалу інноваційних ідей. Генерація ідей інновацій. Пошук можливостей реалізації варіантів розвитку інновацій на ринку. Визначення джерел ідей інновацій і методів генерації ідей. Ідея як загальне уявлення про товар. Основні джерела ідей інновацій. Методи генерації інноваційних ідей. Відбір ідей інновацій. Попередня оцінка сформульованих інноваційних ідей.

Рівні представлення задуму (концепції) нового товару. Складові успіхів і невдач на різних етапах інноваційного процесу. Зміна рівня ризику на етапах ІІ і ЖЦ.

Методичні засади оцінювання ринкового потенціалу інновацій. Критерії оцінювання ринкового потенціалу інновацій. Порівняння ефективності власного розроблення і закупки ліцензії нового товару (його аналогу).

Порівняння ефективності розробки нового товару з удосконаленням конструкції та технологій існуючих товарів чи активізацією маркетингових заходів. Варіанти ресурсного забезпечення розроблення і просування на ринок нових товарів. Визначення умов оптимальності варіантів структури джерел

інвестиційних ресурсів для одержувача інвестицій.

Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.

Джерела і механізми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Система механізмів фінансування інноваційних проектів. Механізми мобілізації власних коштів. Основні джерела власних інвестиційних ресурсів. Механізми мобілізації позикових коштів. Венчурне фінансування. Інвестування за рахунок випуску та реалізації облігацій підприємства. Інвестиційний лізинг. Інвестиційний селенг. Механізми мобілізації залучених коштів. Багатоканальне інвестування.

Критерії обрання джерел формування інвестиційних ресурсів і механізмів інвестування інноваційних проектів. Обґрунтування розміру власного бюджету підприємства на розроблення і реалізацію інноваційних проектів. Підходи до формування щорічного бюджету: між-фірмове порівняння; метод постійного відношення до суми обороту; метод постійного відношення до прибутку; метод планування "від бази": метод розрахунку витрат на погоджену програму.

Фактори, що визначають порядок розподілу фінансових ресурсів між інноваційними проектами. Динаміка прибутку й обсягу продаж у життєвому циклі типового продукту. Період безприбуткової реалізації внаслідок низького обсягу випуску продукту. Висновки, до яких призводить вивчення життєвого циклу продуктів. Ситуація, з якою зіштовхується моно-продуктова компанія. Необхідність врахування темпів заміщення при розробленні політики керування новими проектами.

Вплив часового фактору на прибуток від реалізації інноваційного проекту. Зростання прибутку від реалізації успішних продуктів у випадку моно-продуктової компанії. Особливості політики короткострокового розвитку існуючого продукту за рахунок поліпшення продукту або удосконалювання виробництва. Політика подовження життєвого циклу товару. Політика випереджального (стосовно конкурентів) виходу на ринок з новим продуктом. Політика пізнього виходу з новим продуктом або "захисна" стратегія. Політика залучення перспективних фахівців для швидкого розгортання нових розробок.

Тема 13. Ризики у інноваційній діяльності та управління ними

Інноваційні ризики – визначення та причини. Аналіз ризиків з позицій конкретних суб'єктів інноваційного процесу. Основні причини невизначеності і ризику при розробленні і виведенні нового товару на ринок. Ризики, спричинені впливом факторів макросередовища: економічні; політико-правові; соціально-демографічні; екологічні; технологічні. Ризики, спричинені дією факторів мікросередовища: конкурентні; постачальницькі; торговельно-збутові; споживчі; контрактні.

Класифікація інноваційних ризиків. Чинники, які впливають на ріст ступеня ризику: об'єктивні (зовнішні) чинники; чинники безпосереднього і опосередкованого впливу. Результати класифікації інноваційних ризиків.

Якісний аналіз інноваційного ризику. Кількісний аналіз ризиків інноваційної

діяльності. Як уникнути подвійного обліку при аналізі ризику. Проблеми при кількісному аналізі ризиків. Імовірнісний підхід для кількісного аналізу ризиків. Об'єктивний та суб'єктивний метод оцінювання імовірності розвитку того чи іншого сценарію. Критерії, які використовують при імовірнісному підході для оцінки ризиків.

Оцінка ризику, спричиненого діями факторів мікросередовища: визначення набору оціночних критеріїв; ранжування критеріїв методом попарного порівняння; перевід рангів у вагові характеристики; оцінка економічного контрагента за критеріями; відносна оцінка кожного з контрагентів за кожним з визначених критеріїв; середньозважена інтегральна оцінка надійності економічних контрагентів. Шкала оцінок ризику взаємодії з економічними контрагентами.

Суб'єктивні ризики інноваційного процесу. Ризик на етапі аналізу відповідності внутрішніх і зовнішнім можливостей розвитку підприємства. Ризик на етапі генерації ідей інновацій. Ризик на етапі вибору прийнятних ідей. Ризик на етапі розробки задуму нового товару і його перевірки. Ризик на етапі аналізу ринку й розробки стратегії маркетингу. Ризик на етапі оцінки можливостей інноватора розробити, виготовити й просувати інновації на ринок. Ризик на етапі розроблення нового товару. Ризик на етапі ринкових випробувань нового товару. Ризик на етапі ухвалення рішення про розгортання комерційного виробництва товару. Основні фактори ризику на всіх етапах інноваційного процесу.

Кількісні методи оцінювання інноваційних ризиків. Алгоритм кількісної оцінки ризику і ухвалення рішення про вибір оптимального варіанту проекту. Методи кількісного оцінювання ризику: статистичний метод, метод Монте-Карло; аналітичний метод; метод використання дерева рішень і імовірнісного підходу; метод оцінки фінансової стійкості або оцінки доцільності витрат; метод експертних оцінок; нормативний метод; метод аналізу чутливості; метод використання аналогів.

Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності

Визначення категорії "інтелектуальний капітал підприємства". Структура інтелектуального капіталу. Ноу-хау як складова інтелектуального капіталу. Ресурсні можливості реалізації інтелектуального капіталу. Інтелектуальний капітал підприємства як сукупність інтелектуальних ресурсів (матеріальних і нематеріальних) і здібностей до їх реалізації. Об'єкти інтелектуальної власності. Ознаки об'єктів звичайної і інтелектуальної власності. Ефекти від використання об'єктів інтелектуальної власності: економічний; соціальний; пізнавальний; емоційний. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності. Об'єкти промислової власності: винахід (пристрій, спосіб, речовина, штам мікроорганізмів, застосування раніше невідомих пристроїв, способів, речовин за новим призначенням); промисловий зразок; товарна марка; географічне позначення; фірмове найменування; ноу-хау.

Охоронні документи, які засвідчують виключні права їх власника (розробника). Основні способи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (з метою отримання прибутку). Структура інтелектуального капіталу підприємства. Ефективність реалізації інтелектуального капіталу підприємства. Інтерфейсний (споживчий) капітал. Види реалізації інтелектуального капіталу комерційного підприємства.

Методи оцінювання інтелектуального капіталу. Методи прямого вимірювання інтелектуального капіталу (Direct Intellectual Capital methods (DIC)). Методи визначення ринкової капіталізації (Market Capitalization Methods (MCM)). Методи розрахунку віддачі активів (Return on Assets methods (ROA)). Методи бальної оцінки (Scorecard Methods (SC)).

Підходи до оцінки інтелектуального капіталу підприємства за елементами ресурсної та потенційної складових. Показники оцінювання людського капіталу. Показники оцінювання організаційного капіталу. Показники оцінювання прав власності на патенти, промислові зразки, ноу-хау, товарні знаки та ін. Коефіцієнти визначення рівня інформаційного, програмного та технічного забезпечення. Рівні інформаційного оснащення системи прийняття рішень. Комплексна оцінка інтелектуального капіталу підприємства методом відстаней.

Управління інтелектуальним капіталом підприємства. Процедура управління інтелектуальним капіталом підприємства. Основні характеристики інтелектуального капіталу підприємства. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства. Проблема визначення критерію достатності інтелектуального капіталу.

3. ТЕМИ ДЛЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

1. Вплив процесів глобалізації на інноваційну діяльність національних економік і окремих суб'єктів господарювання.
2. На чому базується сучасна концепція національної конкурентоспроможності.
3. Основні чинники конкурентоспроможності провідних країн світу.
4. На яких технологічних устроях слід активізувати зусилля в Україні для переходу на інноваційний шлях розвитку.
5. Основні типи ринкових стратегій функціонування підприємства.
6. Шляхи забезпечення розвитку суб'єктів господарської діяльності й економіки країни у цілому.
7. Очікувані соціально-економічні трансформації при переході до інноваційного розвитку, що базується на інформації і знаннях.
8. Принципи взаємодії рівнів механізму управління процесами інноваційного розвитку.
9. Специфіка життєвого циклу нового товару, нової технології, нової послуги.
10. Застосування концепцій життєвого циклу щодо інновацій.
11. Модель життєвого циклу інноваційного продукту та інноваційної технології.
12. Структура економіки України за технологічним устроєм.
13. Особливості інноваційного процесу на підприємствах Японії та США
14. Тотожність та відмінність понять "новації", "винахід" та "відкриття".
15. Типи інновацій Й. Шумпетера.
16. Інновація як процес та інновація як результат.
17. Сутність закону України "Про інноваційну діяльність".
18. Комерційне та практичне використання інновацій.
19. Основні властивості інновацій.
20. Класифікації інновацій та їх особливості.
21. Поняття та сутність інноваційного процесу.
22. Види інноваційної діяльності.
23. Вимірювання загальної економічної ефективності інновацій.
24. Система показників оцінювання загальної економічної ефективності інновацій.
25. Проблеми, що виникають при виокремленні фінансових результатів, пов'язаних з розробленням та реалізацією інноваційного продукту.
26. Вплив інноваційного продукту на фінансову стійкість підприємства та структуру активів.
27. Загальні методи дослідження, які застосовуються при вимірюванні інноваційного розвитку підприємства.
28. Особливості застосування методів прогнозування, екстраполяції, експертних оцінок, написання сценаріїв, Дельфі, Монте-Карло, економіко-математичного моделювання при вимірюванні рівня інноваційного розвитку підприємства.

29. Чинники формування інноваційного розвитку підприємства.
30. Потреби ринку як головна причина і джерело інноваційних ідей.
31. Новатори як генератори інноваційних ідей.
32. Особливості мотиваційної сфери творчої активності.
33. Генератори та трансформатори ідей у конкретне рішення.
34. Модель трансформації ідеї дослідника.
35. Сім джерел інноваційних ідей П. Друкера.
36. Чинники успішності та невдач нововведень.
37. Криві «смертності» ідей нових товарів. П'ятнадцять правил успіху нововведень Р. Купера.
38. Основні чинники успіху нововведень компанії "Буз Аллен Хемілтон".
39. Основні організаційні форми інноваційного підприємництва.
40. Класифікації підприємств інноваційного підприємництва бізнесу залежно від рівня ризику їх діяльності і споживчого попиту на їх продукцію.
41. Класифікація інноваційних підприємств Е. Тофлера.
42. Інтегровані системи управління процесом інновацій.
43. Особливості організації НДДКР у промислових фірмах.
44. Вимоги до організаційної структури НДДКР.
45. Модифікація організаційних структур з різним ступенем інтеграції підрозділів НДДКР з виробництвом.
46. Основні учасники груп створення і розробка нововведень.
47. Антрепренер як ключова фігура інноваційного управління.
48. Формування інноваційної команди.
49. Інноваційної культура та її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві.
50. Комунікації та прийняття рішень в управлінні інноваційними процесами.
51. Сутність і задачі інформаційних комунікацій у інноваційній сфері.
52. Процес проектування глобальної науково-технічної та інформаційної комунікації у інноваційній сфері.
53. Календарний план та сітьовий графік інноваційного проекту.
54. Кошторис та оперативно-календарний план як вихідна інформація у інноваційній сфері.
55. Програмне забезпечення управління інноваційними проектами.
56. Інноваційна інфраструктура як сукупність політичних, економічних, правових, управлінських, фінансових, інформаційних, наукових та інших інститутів ринку інновацій.
57. Основні функції та елементи інноваційної інфраструктури.
58. Експертиза проектів та сертифікація інноваційної продукції в Україні.
59. Вплив процесів та тенденцій у НТП на впровадження інновацій.
60. Роль винахідництва у прискоренні НТП та реалізації інновацій.
61. Умови ефективного впровадження інновацій.
62. Головні причини гальмування трансферу інновацій в Україні.
63. Основні цілі функціонування системи трансферу інновацій.
64. Мета та принципи регулювання інноваційної політики.
65. Система заходів здійснення державної інноваційної політики.

66. Вітчизняні реалії державної інноваційної політики.
67. Система методів державного регулювання інноваційної діяльності в Україні.
68. Амортизаційні відрахування як джерела формування вітчизняного інноваційного потенціалу.
69. Форми підтримки інноваційної діяльності.
70. Інноваційний процес як послідовність певних стадій: наука – техніка – виробництво – споживання.
71. Фундаментальні та пошукові дослідження як початок інноваційного процесу.
72. Проектно-технологічні роботи та дослідницько-конструкторські розробки.
73. Комерціалізація результатів НДДКР.
74. Національний інноваційний потенціал та інноваційна політика держави.
75. Інноваційний потенціал держави, галузі та регіону – спільне та відмінності.
76. Роль регіонального управління у створенні нової інноваційної політики.
77. Вплив інноваційної політики на структурну перебудову та забезпечення конкурентоспроможності держави.
78. Інноваційні технології як засіб виживання підприємств.
79. Принципи здійснення інноваційної політики у науці та на виробництві.
80. Узгоджена наукова, промислова та інноваційна політика як умова успішної реалізації програми стабілізації економіки держави.
81. Маркетинг інновацій – напрями та види.
82. Стратегічний та тактичний інноваційний маркетинг - сутність та відмінності.
83. Задачі маркетингової діяльності фірми при впровадженні інновацій.
84. Критерії сегментування ринку нових товарів.
85. Особливості маркетингового дослідження нового продукту та складових інноваційного маркетингу.
86. Вплив інновацій на стратегію розвитку підприємства.
87. Процес внутрішньо-корпоративного планування.
88. Вибір стратегії інноваційного розвитку підприємства.
89. Типи стратегій та основні характеристики інноваційного розвитку підприємства.
90. Залежність інноваційного розвитку підприємства від стадії розвитку галузі.
91. Моделі зростання галузей та продуктів.
92. Вплив еволюції галузі на стратегію інноваційного розвитку підприємства.
93. Стратегії інноваційного розвитку підприємства для підприємств з великою кількістю продуктів.
94. Особливості і проблеми реалізації інноваційних проектів.
95. Фактори, які впливають на управління проектами.
96. Інноваційний потенціал підприємства – визначення та складові.
97. Потенціал інноваційного розвитку інноватора.
98. Основні складові успіху інноваційної діяльності (підсистеми потенціалу інноваційного розвитку).
99. Аналіз інноваційної діяльності вітчизняних товаровиробників.

100. Аналіз потенціалу інноваційних ідей.
101. Пошук можливостей реалізації варіантів розвитку інновацій на ринку.
102. Визначення джерел ідей інновацій і методи генерації ідей.
103. Методи генерації інноваційних ідей.
104. Попередня оцінка інноваційних ідей.
105. Складові успіхів і невдач на різних етапах інноваційного процесу.
106. Методичні засади оцінювання ринкового потенціалу інновацій.
107. Критерії оцінювання ринкового потенціалу інновацій.
108. Оптимізація варіантів структури джерел інвестиційних ресурсів для одержувача інвестицій.
109. Матричні методи оцінювання впливу інновацій на укріплення ринкових позицій підприємства.
110. Джерела і механізми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства.
111. Система механізмів фінансування інноваційних проектів.
112. Інвестиційний лізинг інноваційних проектів.
113. Інвестиційний селенг інноваційних проектів.
114. Механізми мобілізації залучених коштів. Багатоканальне інвестування.
115. Критерії вибору джерел формування інвестиційних ресурсів і механізмів інвестування інноваційних проектів.
116. Підходи до формування щорічного бюджету інноваційних проектів.
117. Інноваційні ризики – визначення та причини.
118. Аналіз ризиків з позицій конкретних суб'єктів інноваційного процесу.
119. Основні причини невизначеності і ризику при розробленні і виведенні нового товару на ринок.
120. Якісний аналіз інноваційного ризику.
121. Кількісний аналіз ризиків інноваційної діяльності.
122. Основні фактори ризику на всіх етапах інноваційного процесу.
123. Визначення категорії "інтелектуальний капітал підприємства".
124. Структура інтелектуального капіталу.
125. Ноу-хау як складова інтелектуального капіталу.
126. Потенційні та ресурсні можливості реалізації інтелектуального капіталу.
127. Ознаки об'єктів майнової і інтелектуальної власності.
128. Ефекти від використання об'єктів інтелектуальної власності.
129. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності.
130. Охоронні документи, які засвідчують виключні права їх власника інтелектуальної власності.
131. Основні способи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.
132. Ефективність реалізації інтелектуального капіталу підприємства.
133. Інтерфейсний (споживчий) капітал.
134. Види реалізації інтелектуального капіталу комерційного підприємства.
135. Методи оцінювання інтелектуального капіталу.
136. Методи прямого вимірювання інтелектуального капіталу (Direct Intellectual Capital methods (DIC)).
137. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу підприємства за елементами

- потенційної та ресурсної складових.
138. Показники оцінювання людського капіталу.
 139. Показники оцінювання організаційного капіталу.
 140. Показники оцінювання прав власності на патенти, промислові зразки, ноу-хау, товарні знаки та ін.
 141. Коефіцієнти визначення рівня інформаційного, програмного та технічного забезпечення.
 142. Рівні інформаційного оснащення системи прийняття рішень.
 143. Комплексна оцінку інтелектуального капіталу підприємства методом відстаней.
 144. Управління інтелектуальним капіталом підприємства.
 145. Процедура управління інтелектуальним капіталом підприємства.
 146. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства.
 147. Проблема визначення критерію достатності інтелектуального капіталу.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗРАХУНКОВОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

Практична робота №1

Вплив дисконтування на вибір інноваційного проекту

1.1. Теоретичні засади до виконання роботи

Експертиза має забезпечити відбір якісного інноваційного проекту. Вихідні данні, що надаються на розгляд інвесторам, мають бути проаналізовані в єдиній системі показників. Це означає, що інформаційна база, точність та методи визначення вартісних і натуральних показників за різними варіантами мають бути придатними до співставлення.

Співставлення наданих на розгляд проектів здійснюється за:

- обсягом робіт, які виконуються з застосуванням нових методів (технологій, обладнання);
- якісними параметрами інновацій;
- фактором часу;
- рівнем цін, тарифів;
- умовами оплати праці.

Вартісні показники за різними проектами повинні розраховуватись з урахуванням фактора часу.

В останні роки широко поширилися методи дисконтування грошових потоків у процесі оцінки капітальних витрат на проекти. Гривня нині має більш велику цінність, чим ця ж гривня через рік, унаслідок тієї віддачі, що вона могла б дати, будучи вкладеною у справу протягом даного періоду. Цей фактор має особливу значимість у разі високих вимог до інвестиційного фінансування нового проекту, при запланованій високій віддачі від вкладених коштів. Наприклад, при нормі дисконту, рівної 10%, дійсна цінність 1 грн. доходу за десятиліття становить менше 38,6 коп., а для періоду в 25 років знижується до 9,2 коп.

При вирішенні питань розробки і реалізації проектів потрібно здійснення різного роду фінансово-економічних розрахунків, пов'язаних з потоками коштів у різні періоди часу. Ключову роль у цих розрахунках відіграє оцінка вартості грошей у часі. Концепція такої оцінки ґрунтується на тому, що вартість грошей з часом змінюється з урахуванням норми прибутку на грошовому ринку, в якості якої, звичайно, виступає норма позичкового відсотка. У даному разі під відсотком розуміється сума доходів від використання грошей на грошовому ринку. З огляду на те, що інноваційний проект зазвичай являє собою тривалий процес, в інвестиційній практиці порівнюється вартість грошей при початку їхнього інвестування з їх вартістю при їхньому поверненні у вигляді майбутнього прибутку, амортизаційних відрахувань і т.п.

В процесі порівняння вартості коштів (інвестованих і отриманих) прийнято використовують такі поняття як майбутня і дійсна вартість грошей.

Майбутня вартість – це сума інвестованих у даний момент коштів, в які вони перетворюються через визначений період часу з урахуванням певної ставки

відсотка. Встановлення майбутньої вартості грошей пов'язано з аналізом її нарощення, що являє собою поетапне збільшення суми внеску шляхом приєднання до первісного його розміру суми відсотка (процентних платежів). Ця сума розраховується за так званою процентною ставкою. В інвестиційних розрахунках процентна ставка застосовується не тільки як інструмент нарощення вартості коштів, але й у більш широкому розумінні – як вимірник ступеня прибутковості інвестиційних операцій.

Дійсна вартість грошей – це сума майбутніх грошових надходжень, приведених з урахуванням визначеної ставки відсотка (так званої "дисконтної ставки") до дійсного періоду. Визначення дійсної вартості грошей пов'язано з процесом дисконтування вартості, що являє собою операцію, зворотну нарощенню при обумовленому кінцевому розмірі коштів. У цьому разі сума відсотка (дисконту) віднімається від кінцевої суми (майбутньої вартості) коштів. Така ситуація виникає в тих випадках, коли необхідно визначити скільки коштів треба інвестувати сьогодні для того, щоб через встановлений період часу одержати заздалегідь обумовлену їхню суму.

При проведенні фінансово-економічних розрахунків, пов'язаних з інвестуванням коштів, процеси нарощення і дисконтування вартості можуть здійснюватися як за простими, так і за складними відсотками. Прості відсотки застосовуються, як правило, при короткостроковому інвестуванні, а складні – при довгостроковому.

Розрахунок суми простого відсотка в процесі дисконтування вартості коштів (тобто суми дисконту) здійснюється за наступною формулою:

$$D = S - S (1 / (1 + ni))$$

де:

D - сума дисконту (за простим відсотком) за обумовлений період інвестування в цілому;

S - кінцева сума внеску, обумовлена умовами інвестування;

n - тривалість інвестування (у кількості періодів, за якими передбачається розрахунок процентних платежів);

i - дисконтна ставка, десяткова частка.

Приклад: необхідно визначити суму дисконту за простим відсотком за рік при наступних умовах: кінцева сума внеску визначена в розмірі 1000 грн., дисконтна ставка складає 20% у квартал. Підставляючи ці значення у формулу, одержимо:

$$D = 1000 - 1000 \times 1 / (1 + 4 \times 0,2) = 444 \text{ грн.}$$

У цьому випадку дійсна вартість коштів (P) з урахуванням розрахованої суми дисконту визначається за формулою:

$$P = C - D = S (1 / (1 + ni))$$

У нашому прикладі дійсна вартість інвестицій, необхідних для одержання через рік 1000 грн., має становити 556 грн. (1000 - 444).

Використовуваний в обох випадках множник $(1 / (1 + ni))$ називається дисконтним множником (коефіцієнтом) простих відсотків, значення якого завжди мусить бути менше одиниці.

Процес дисконтування суми коштів може бути представлений графічно (рис. 1.1).

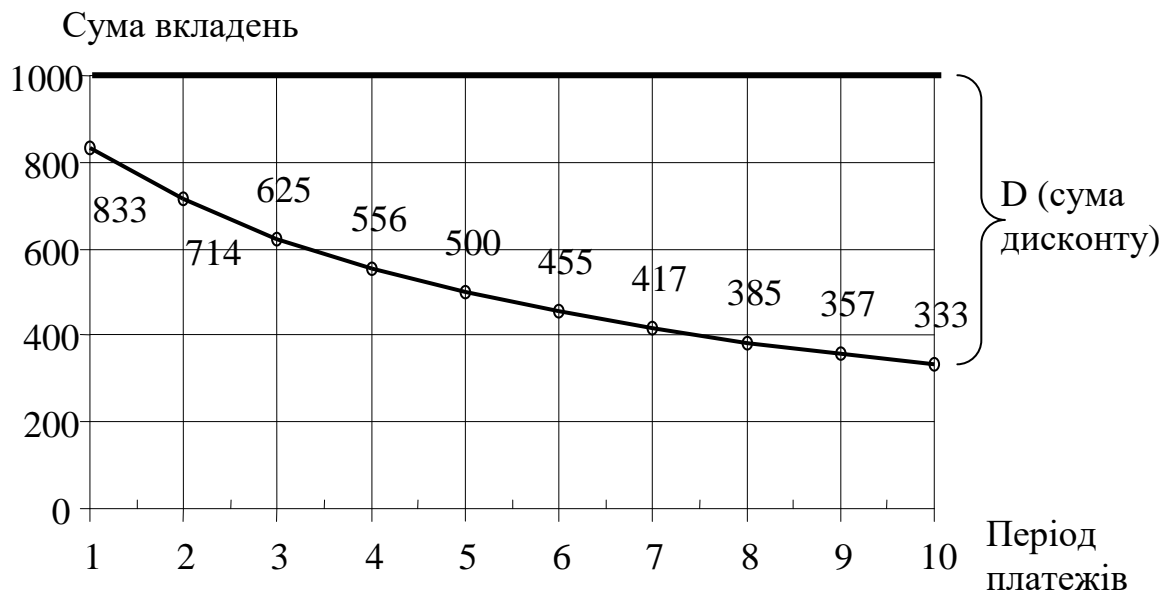

Рис. 1.1. Графік дисконтування суми коштів за простим відсотком (при дисконтній ставці 20%)

При розрахунку дійсної вартості коштів у процесі дисконтування за складним відсотком (P_c) використовується наступна формула:

$$P_c = S / (1 + i)^n$$

Відповідно сума дисконту (D_c) у цьому разі визначається за формулою:

$$D_c = S - P_c$$

Вплив дисконтування на фінансові потоки за проектами ілюструється в прикладах табл. 1.1, табл. 1.2, табл. 1.4.

Обидва проекти передбачають однакові суми інвестицій - 80000 грн. що залучаються впродовж 5 років, і забезпечують віддачу протягом 6 років.

Якщо не враховувати дисконтування, проект В буде більш бажаним, тому що сумарний ефект від його реалізації впродовж життєвого циклу складає 140000 грн., що на 10000 грн. більше, ніж за проектом А.

Віддача обох проектів суттєво зменшується з врахуванням дисконту.

З урахуванням 10%-ного дисконту порівняльна оцінка двох проектів дає протилежний результат, обумовлений розходженнями в профілі грошових потоків. Це відбувається тому, що проект В вимагає більш ранніх витрат, а ефект забезпечує пізніше.

Ефективність проектів суттєво змінюється при вищій нормі дисконту. Норма дисконту в 20% і вище припустима для компанії, що володіє значним інноваційним потенціалом, коли її здатність інвестувати у вискоєфективні додаткові області обмежується тільки наявністю фондів. Більше того, дисконтування збільшує ефект від своєчасного завершення проекту і, відповідно, втрати від перевищення термінів виконання робіт.

Таблиця 1.1. Вплив дисконтування на вибір проекту (приклад 1)

Рік	Коефіцієнт дисконту	Затрати, грн.	Дисконтовані затрати, грн.	Ефект, грн.	Дисконтовий ефект, грн.
Проект А (10%-на норма дисконту)					
1	0,909	10 000	9 090		
2	0,826	20 000	1 6520		
3	0,751	20 000	1 5020		
4	0,683	20 000	1 3660		
5	0,621	10 000	6 210	20 000	12 420
6	0,564			25 000	14 100
7	0,513			25 000	12 825
8	0,467			25 000	11 675
9	0,424			20 000	8 480
10	0,386			15 000	5 790
		80000	60 500	130 000	65 290
Проект В (10%-на норма дисконту)					
1	0,909	20 000	18 180		
2	0,826	20 000	16 520		
3	0,751	20 000	15 020		
4	0,683	10 000	6 830		
5	0,621	10 000	6 210	10 000	6 210
6	0,564			20 000	11 280
7	0,513			20 000	10 260
8	0,467			20 000	9 340
9	0,424			35 000	14 840
10	0,386			35 000	13 510
		80000	62 760	140 000	65 440

Таблиця 1.2. Підсумковий розрахунок

Проект	Ефект / затрати (недисконтовані значення)	Ефект / затрати (дисконтовані значення)
А	130000 / 80000 = 1,62	65290 / 60 500 = 1,09
В	140000 / 80000 = 1,75	65440 / 62760 = 1, 04

1.2. Індивідуальні завдання

У виробництво впроваджуються два проекти – А і В:

- 1 - зіставити економічну ефективність проектів,
- 2 – дати рекомендації щодо їх запровадження.

Варіанти індивідуальних завдань

Варіант завдання обирається за двома цифрами номеру у списку відвідування занять "Проект А" і "Проект Б", відповідно: таблиця 1.3

	Проект А		Проект Б	
Рік	Витрати, тис. грн.	Ефект, тис. грн.	Витрати, тис. грн.	Ефект, тис. грн.
	Варіант 0		Варіант 0	
1	5		18	
2	35		31	
3	34		10	
4	19		5	
5	18	36	18	35
6		39	38	31
7		40		24
8		24		35
9		26		10
10		5		6
	Варіант 1		Варіант 1	
1	18		35	
2	33		25	
3	34		14	
4	10		21	
5	6		19	10
6	32	17		24
7		30		13
8		8		8
9		22		17
10		22		34
	Варіант 2		Варіант 2	
1	34		21	
2	19		18	
3	22		27	
4	34	33	24	32
5		12		39
6		39		8
7		17		37
8		26		8
9		31		19
10		25		21
	Варіант 3		Варіант 3	
1	10		11	
2	39		19	
3	6		14	
4	19		35	
5	17	12	38	
6		13	39	11
7		20		20
8		8		40
9		29		19
10		10		24
	Варіант 4		Варіант 4	
1	34		15	
2	31		31	
3	33		16	
4	18		21	
5	33	26	14	
6		17	35	36
7		25		25
8		39		38
9		27		38
10		18		32

	Проект А		Проект Б	
Рік	Витрати, тис. грн.	Ефект, тис. грн.	Витрати, тис. грн.	Ефект, тис. грн.
	Варіант 5		Варіант 5	
1	28		38	
2	21		16	
3	18		9	
4	22		19	
5	14		9	20
6	39	26	12	9
7		31		10
8		38		16
9		38		12
10		21		14
	Варіант 6		Варіант 6	
1	12		11	
2	15		28	
3	36		30	
4	9		13	
5	32	26	30	25
6		29		36
7		23		29
8		34		16
9		11		11
10		28		14
	Варіант 7		Варіант 7	
1	17		13	
2	26		9	
3	16		15	
4	10		18	
5	31	28	6	37
6		28		15
7		21		20
8		16		6
9		28		16
10		26		19
	Варіант 8		Варіант 8	
1	30		35	
2	7		26	
3	28		34	
4	32		7	
5	32	22	7	24
6		28		6
7		24		30
8		39		33
9		38		15
10		33		28
	Варіант 9		Варіант 9	
1	17		28	
2	13		38	
3	16		29	
4	14		17	
5	18	28	15	28
6		9		28
7		35		21
8		21		16
9		9		28
10		18		26

Для цього, відповідно до даних, наведених у таблицях за варіантами:
 обґрунтувати доцільність двох проектів з урахуванням і без урахування коефіцієнтів дисконтування, якщо ставка дисконту складає 5,0-20,0%;
 визначити граничну межу ставки дисконту, за якої досягається економічна ефективність за найкращим з проектів;
 надати пропозиції щодо змін у грошових потоках за проектами з метою підвищення їх ефективності, навести відповідні розрахунки;
 сформулювати узагальнюючі висновки відносно управління проектами з урахуванням впливу дисконтування.

Таблиця 1.4. Вплив дисконтування на вибір проекту за варіантом № 00 (приклад 2)

Рік	Проект А					Проект Б			
	К-т дисконту 5-15% (10%)	Витрати, тис. грн.	Дисконтовані затрати, тис. грн.	Ефект, тис. грн.	Дисконтований ефект, тис. грн.	Витрати, тис. грн.	Дисконтовані затрати, тис. грн.	Ефект, тис. грн.	Дисконтований ефект, тис. грн.
1	0,909	5	4,545			18	16,364		
2	0,826	35	28,926			31	25,62		
3	0,751	34	25,545			10	7,5131		
4	0,683	19	12,977			5	3,4151		
5	0,621	18	11,177	36	22,353	18	11,177	35	21,732
6	0,564			39	22,014	38	21,45	31	17,499
7	0,513			40	20,526			24	12,316
8	0,467			24	11,196			35	16,328
9	0,424			26	11,027			10	4,241
10	0,386			5	1,928			6	2,313
Разом		111	83,17	170	89,04	120	85,538	141	74,43
Ефективність проекту:									
Недисконтований ефект				1,53				1,18	
Дисконтований ефект					1,07				0,87

1.3. Питання для обговорення

1. Розкрити сутність поняття: “метод приведеної вартості” і як воно співвідноситься з методами відбору інноваційних проектів.
2. Які ви знаєте методи визначення коефіцієнтів дисконтування?
3. З якою метою проводиться експертиза інноваційних проектів?
4. Чи можуть бути застосовані в умовах діяльності українських підприємств традиційні методи експертизи інноваційних проектів?
5. Якими правами наділяються експерти при оцінці проектів?
6. Поясніть сутність процесу дисконтування, використовуючи графічні методи.

7. Обґрунтуйте критерії, за якими можливо порівнювати інноваційні проекти.

1.4. Тести

1. При відборі інноваційних проектів враховують:

- а) тільки ринкові характеристики;
- б) тільки виробничі характеристики;
- в) якісні параметри;
- г) фактор часу.

2. Співставлення інноваційних проектів забезпечується приведенням до:

- а) єдиного обсягу виробництва;
- б) єдиних якісних параметрів оцінки;
- в) єдиного фактора часу;
- г) єдиного рівня цін.

3. Дисконтна ставка це:

- а) різниця між майбутньою вартістю грошей і поточною;
- б) номінальна ставка відсотка;
- в) підвищення рівня цін;
- г) знецінення грошей.

4. Метод приведеної вартості полягає в:

- а) зведені витрат і результатів до єдиного моменту часу;
- б) зведені результатів до єдиного моменту часу;
- в) зведені витрат до єдиного моменту часу;
- г) урахування індексу інфляції.

5. Простий відсоток дисконтування розраховується за формулою:

- а) $D = S - S (1 / (1 + ni))$;
- б) $P = C - D = S (1 / (1 + ni))$;
- в) $Pc = S / (1 + i)^n$;
- г) $Dc = S - Pc$.

6. Справжня вартість грошових коштів визначається за формулою:

- а) $D = S - S (1 / (1 + ni))$;
- б) $P = C - D = S (1 / (1 + ni))$;
- в) $Pc = S / (1 + i)^n$;
- г) $Dc = S - Pc$.

7. Визначення вартості за складним відсотком здійснюється за формулою:

- а) $D = S - S (1 / (1 + ni))$;
- б) $P = C - D = S (1 / (1 + ni))$;
- в) $Pc = S / (1 + i)^n$;
- г) $Dc = S - Pc$.

8. За допомогою дисконтування визначається:

- а) чиста поточна вартість проекту;
- б) первісна вартість проекту;
- в) вплив інфляційного фактора на проект;
- г) вплив кредитного відсотка на вартість проекту.

Практична робота №2

Аналіз діяльності фінансово-промислових груп при розробленні інноваційних проектів

2.1. Теоретичні засади до виконання роботи

Прикладом дієвої організаційної структури в економіці України є фінансово-промислові групи (ФПГ). Створення ФПГ пов'язано з необхідністю структурної перебудови шляхом підтримки тих областей національної економіки, які можуть сприяти інноваційному розвитку. Ця організаційна структура дає змогу реалізувати інноваційний проект через інтегроване поєднання в єдиному економічному циклі виробництва, розподілу і споживання, таких як промислові підприємства, банки, торговельні організації. Характерна риса фінансово-промислових груп полягає в тому, що бізнес-одиниці в її межах функціонують як самостійні організації, не позбавлені можливостей до самостійного інноваційного розвитку.

Розглянемо принципи формування фінансово-промислових груп.

Існує проект виробництва продукції, здійснення якого вимагає виконання багатьох операцій (збір, переробка первинної сировини, виготовлення кінцевої продукції). Є власник технології. Для забезпечення кінцевого результату потрібно впровадити технологію у виробництво.

Виникає задача формування групи підприємств, зв'язаних у єдиний технологічний цикл (технологічний ланцюг - ТЛ). Формує його керуюча компанія фінансово-промислової групи.

Створення технологічного ланцюга включає наступні етапи:

- визначення мети (стратегії);
- вивчення технології;
- підбір підприємств-виконавців (контрагентів);
- проектування;
- вибір джерела фінансування;
- підбір керівника проекту;
- контроль результатів.

Функціонування ТЛ спрямоване на досягнення мети інновації.

Для добору контрагентів необхідно одержати і проаналізувати інформацію про функціонування кожного потенційного учасника ФПГ. Ця інформація має містити:

- дані про керівництво контрагента;
- номенклатуру продукції, що випускається;
- фінансову звітність за попередні чотири квартали;
- структуру активів і пасивів;
- дані про стан устаткування;
- показники тривалості у контрагента технологічного циклу випуску продукції, яка може бути використана в рамках ТЛ;
- структуру ціни на продукцію, що може бути врахована в рамках ТЛ;
- інформацію про наявність зв'язків з іншими підприємствами.

Важливе значення для формування ТЛ мають результати аналізу фінансового стану, структури активів і оборотності оборотних коштів. Після детального аналізу фінансової звітності потенційних учасників відбирають ті підприємства, участь яких у ТЛ є доцільною.

Конкурсний добір контрагентів здійснюється на основі критерію технологічної цінності (Ктц):

$$Ктц = P/V \times ТТЦ,$$

де Р - результат виробництва продукції, що може бути використана в рамках ТЛ (виручка від реалізації такої продукції), грн.;

В - витрати на виробництво продукції, яка може бути використана в межах ТЛ (собівартість), грн.;

ТТЦ - тривалість технологічного циклу виробництва продукції, що може бути використана в межах ТЛ, дн.

Ктц - характеризує щоденну ефективність виробництва продукції, яка може бути використана в межах ТЛ.

Для оцінки ефективності діяльності підприємств аналізують фондівдачу, яка розраховується зіставленням виручки від реалізації за квартал з середньою квартальною вартістю постійних активів.

Після ухвалення позитивного рішення складається угода про участь контрагента в ТЛ.

Процес проектування ТЛ складається з декількох етапів:

- проектування виробничої схеми;
- складання календарного плану проекту;
- проектування схеми фінансових потоків;
- складання організаційного плану;
- проектування ефективності ТЛ.

В діяльності підрозділів ФПГ поряд з підтримкою самостійності може бути введена система командних бюджетів. При цьому кожна команда повинна щомісяця захищати свій бюджет на правлінні. Тих, хто з такими зобов'язаннями не впорається, можна "санувати", а неефективні або безперспективні напрямки мають бути закриті. Крім суто фінансових важелів контролю за підрозділами, можна використовувати й інші. Наприклад, стратегічний маркетинг, який здійснюється на вищому рівні управління. Основні стратегічні рішення щодо включення або виключення підприємств зі складу приймаються дирекцією в інтересах виробництва і просування на ринок інноваційного продукту. Керівництво може контролювати всі експортні замовлення, зокрема постачання устаткування через державні організації. Централізованою мусить бути служба якості.

Доцільність створення ФПГ оцінюється за комплексом показників загальної економічної ефективності та корпоративної ефективності роботи кожної команди.

1. Діяльність ФПГ в цілому може бути оцінена за показником загальної економічної ефективності:

$$Кфпг = Пфпг / Вфпг.$$

Корпоративна ефективність роботи кожної команди обчислюється за наступним алгоритмом:

2. Обчислюється частка витрат кожної команди (ЧВкі) у витратах фінансово-промислової групи. При грошовому вираженні суми витрат для проведення розрахунків використовується вартість сукупних активів. Отже, сума витрат кожної команди - це балансова вартість активів, що знаходяться в керуванні цієї команди. Сума витрат ФПГ - це вартість сукупних активів фінансово-промислової групи.

$$\text{ЧВкі} = \text{Вкі} / \text{Вфпг},$$

де Вкі - витрати і-ї команди;

Вфпг- витрати фінансово-промислової групи.

3. Обчислюється частка кожної команди (ЧПкі) у сукупному чистому прибутку ФПГ

$$\text{ЧПкі} = \text{Пкі} / \text{Пфпг},$$

де Пкі – чистий прибуток і-ї команди;

Пфпг- чистий прибуток фінансово-промислової групи.

4. Розраховується коефіцієнт корпоративної ефективності (Ккі) для кожної команди:

$$\text{Ккі} = \text{ЧПкі} / \text{ЧВкі}.$$

5. Встановлюються пріоритети шляхом присвоєння **рангів** командам ФПГ за встановленими в попередньому пункті коефіцієнтами корпоративної ефективності.

6. Виконується проектування заходів щодо підвищення загальної корпоративної ефективності ФПГ шляхом:

- проектування заходів з поліпшення діяльності окремих команд;
- вилучення команд з найгіршими показниками;
- інші пропозиції.

Після запровадження заходів щодо поліпшення діяльності ФПГ проводиться повторний розрахунок показників загальної та корпоративної ефективності.

7. Робляться остаточні висновки щодо:

- загальної доцільності створення ФПГ;
- діяльності конкретних команд в межах ФПГ.

2.2. Індивідуальні завдання

Функціонування ФПГ полягає у реалізації п'яти процесів, кожним із яких керує окрема команда відповідно до її місця в ТЛ. Параметри ФПГ і кожної команди характеризуються показниками "витрати", "прибуток". Завдання полягає у дослідженні параметрів ФПГ відповідно до індивідуального варіанту відповідно до наведеної процедури оцінювання.

Варіант завдання обирається за двома цифрами номеру у списку відвідування занять "витрати" і "прибуток", відповідно. За вихідними даними (табл. 2.1.) необхідно розрахувати комплекс показників загальної економічної ефективності ФПГ та корпоративної ефективності роботи кожної команди. За результатами розрахунків:

- охарактеризувати наявні параметри економічної ефективності ФПГ та корпоративної ефективності роботи кожної команди;
- запропонувати заходи щодо оптимізації економічної ефективності ФПГ;
- здійснити повторні розрахунки за результатами запропонованих заходів;
- зробити узагальнюючий висновок щодо доцільності створення ФПГ.

Обстеження передбачає застосування творчого інноваційного підходу і процедурно може складатися з іншої послідовності і більшої кількості етапів. В кожному випадку наводяться відповідні пояснення.

Табл. 2.1. Варіанти індивідуальних завдань

№ команди	Витрати, грн.	Прибуток, грн.	Витрати, грн.	Прибуток, грн.
	Варіант 0	Варіант 0	Варіант 1	Варіант 1
1	2528	140	3386	460
2	2140	237	3215	243
3	3820	427	4890	287
4	1163	192	1020	470
5	3209	385	3221	172
	Варіант 2	Варіант 2	Варіант 3	Варіант 3
1	4538	483	1058	263
2	2487	242	4641	286
3	2201	400	2406	410
4	1401	203	4103	372
5	4881	375	3115	419
	Варіант 4	Варіант 4	Варіант 5	Варіант 5
1	4453	155	4945	470
2	2705	222	1802	182
3	1297	179	4156	370
4	4236	390	3830	250
5	4223	205	4589	255
	Варіант 6	Варіант 6	Варіант 7	Варіант 7
1	4615	318	3003	370
2	2336	230	2201	421
3	4021	479	3478	389
4	2319	134	4907	214
5	1383	411	4134	366
	Варіант 8	Варіант 8	Варіант 9	Варіант 9
1	2959	158	1152	419
2	3784	209	4616	116
3	4872	247	4402	323
4	3137	263	4991	458
5	3627	203	4061	380

Табл. 2.2. Приклад виконання розрахункової частини (варіант 00). Найвні параметри економічної ефективності ФПГ та корпоративної ефективності роботи кожної команди:

№ команди	Витрати, грн.	Прибуток, грн.	Частка витрат команди	Частка прибутку команди	К-т корпоративної ефективності команди	Ранг команди	Ефективність команди	Ефективність команди, %	Внесок команди в ефективність ФПГ, %	
	Варіант 0	Варіант 0								
1	2528	140	0,197	0,101	0,516	5	0,055	5,54	-	-5,20
2	2140	237	0,166	0,172	1,031	4	0,111	11,07	+	0,34
3	3820	427	0,297	0,309	1,041	3	0,112	11,18	+	0,44
4	1163	192	0,090	0,139	1,537	1	0,165	16,51	+	5,77
5	3209	385	0,250	0,279	1,117	2	0,120	12,00	+	1,26
	12860	1381	1	1			0,107	10,74		0,00

Табл. 2.3. Повторний розрахунок перевірки правомірності запропонованих заходів

№ команди	Витрати, грн.	Прибуток, грн.	Частка витрат команди	Частка прибутку команди	К-т корпоративної ефективності команди	Ранг команди	Ефективність команди	Ефективність команди, %	Внесок команди в ефективність ФПГ, %	
	Варіант 0	Варіант 0								
1										
2	2140	237	0,207	0,191	0,922	4	0,111	11,07	-	-0,94
3	3820	427	0,370	0,344	0,931	3	0,112	11,18	-	-0,83
4	1163	192	0,113	0,155	1,374	1	0,165	16,51	+	4,50
5	3209	385	0,311	0,310	0,999	2	0,120	12,00	-	-0,01
	10332	1241	1	1			0,120	12,01		0,00

2.3. Питання для обговорення

1. Обґрунтувати доцільність та необхідність створення фінансово-промислових груп при розробці та впровадженні проектів.
2. Принципи організації фінансово-промислових груп.
3. Яке значення мають фінансово-промислові групи в економіці сучасної України?
4. Система показників, які використовуються при оцінці діяльності фінансово-промислових груп.
5. Дайте визначення технологічного ланцюжка при створенні ФПГ.

6. Які фінансові коефіцієнти використовують для аналізу діяльності фінансово-промислових груп?

2.4. Тести

1. Створення технологічного ланцюжка включає такі етапи:

- а) визначення цілі та стратегії;
- б) фінансова звітність за попередній термін;
- в) рівень витрат та ефективність виробництва;
- г) стан обладнання.

2. Інформація, яка потрібна для кожного потенційного члена ФПГ:

- а) вивчення технології;
- б) відбір джерел фінансування;
- в) структура активів та пасивів;
- г) підбір керівника проекту.

3. Оцінка діяльності ФПГ включає відповідь на такі ключові питання:

- а) співставлення питомої ваги прибутку кожної команди і витрат на її функціонування;
- б) визначення рівня корпоративної ефективності;
- в) аналіз фінансових активів;
- г) розробка календарного плану функціонування.

4. Процес проектування технологічного ланцюжка включає такі етапи:

- а) складання організаційного плану;
- б) визначення номенклатури продукції;
- в) підбір підприємств виробників;
- г) відбір джерел фінансування.

5. Невід'ємна частина процесу організації технологічного ланцюжка є:

- а) показники терміну часу діяльності технологічного циклу;
- б) наявність зв'язків з іншими підприємствами;
- в) складання організаційного плану;
- г) підготовка та узгодження нормативних документів.

6. Основним критерієм при конкурсному відборі контрагентів є:

- а) критерій технологічної цінності;
- б) можливість зв'язку з іншими підприємствами;
- в) структура активів та пасивів;
- г) організаційний план.

5. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Як процеси глобалізації вплинули на інноваційну діяльність національних економік і окремих суб'єктів господарювання.
2. Обґрунтувати, на чому базується сучасна концепція національної конкурентоспроможності.
3. Охарактеризувати співвідношення основних чинників конкурентоспроможності провідних країн світу.

4. На яких технологічних устроях слід активізувати в Україні зусилля для переходу на інноваційний шлях розвитку, щоб подолати розрив з країнами-лідерами.
5. Основні типи ринкових стратегій функціонування підприємства.
6. Якими шляхами може бути забезпечений розвиток суб'єктів господарської діяльності й економіки країни у цілому.
7. Охарактеризувати очікувані соціально-економічні трансформації при переході до інноваційного розвитку, що базується на інформації і знаннях.
8. Охарактеризувати принципи взаємодії рівнів механізму управління процесами інноваційного розвитку.
9. Хто зробив внесок в теорію циклічного розвитку економіки.
10. Причини циклічності, визначені австрійським ученим Й. Шумпетером.
11. Специфіка життєвого циклу нового товару, нової технології, нової послуги.
12. Застосування концепції життєвого циклу щодо інновацій.
13. Модель життєвого циклу інноваційного продукту та інноваційної технології.
14. Послідовність технологічних укладів та їх характеристики.
15. Структура економіки України за технологічними укладами.
16. Особливості інноваційного процесу на підприємствах Японії та США
17. Тотожність та відмінність понять "новації", "винахід" та "відкриття".
18. Типи інновацій Й. Шумпетера.
19. Інновація як процес та інновація як результат.
20. Сутність закону України "Про інноваційну діяльність".
21. Комерційне та практичне використання інновацій.
22. Основні властивості інновацій.
23. Класифікації інновацій та їх особливості.
24. Підходи до визначення ознак класифікації інновацій.
25. Система класифікації інновацій.
26. Взаємозв'язки та характеристики інновацій за рівнем новизни.
27. Узагальнена схема класифікації інновацій.
28. Поняття та сутність інноваційного процесу.
29. Інноваційний процес як ланцюг взаємопов'язаних подій.
30. Фундаментальні та прикладні дослідження, наукові розробки, маркетингові дослідження ринків збуту, технологічні та організаційно-економічні заходи.
31. Види інноваційної діяльності.
32. Що таке бізнес інкубатор інновацій.
33. Що таке відкриття, винахід, задум інноваційного продукту, ідея інновації.
34. Що таке інноваційна інфраструктура.
35. Що таке інноваційна культура країни, регіону та організації.
36. Що таке інноваційна стратегія підприємства.
37. Що таке інноваційний цикл.
38. Організаційні форми ризикового інноваційного бізнесу.
39. Що таке технопарки, технополіси, товарні марки, фірмові найменування.

40. Загальна економічна ефективність інновацій.
41. Система показників для оцінювання загальної економічної ефективності інновацій.
42. Фінансові показники загальної економічної ефективності інновацій.
43. Проблеми виокремлення фінансових результатів, пов'язаних з розробленням та реалізацією інноваційного продукту.
44. Фактори, від яких залежить ефект від розроблення інновацій.
45. Опосередковані засоби оцінювання впливу інновацій на фінансові показники.
46. Вплив інноваційного продукту на фінансову стійкість підприємства та структуру активів.
47. Загальні методи дослідження, які застосовуються при вимірюванні інноваційного розвитку підприємства.
48. Особливості застосування методів прогнозування, екстраполяції, експертних оцінок, сценаріїв, Дельфі, Монте-Карло, економіко-математичного моделювання при вимірюванні рівня інноваційного розвитку підприємства.
49. Чинники інноваційного розвитку підприємства.
50. Головні причини і джерела інноваційних ідей.
51. Потреби ринку як джерело інноваційних ідей.
52. Ефект творчого руйнування Й. Шумпетера.
53. Новатори як генератори інноваційних ідей.
54. Особливості мотиваційної сфери творчої активності.
55. Трансформатори ідей у конкретне рішення. Модель трансформації ідей дослідника.
56. Сім джерел інноваційних ідей П. Друкера.
57. Чинники успішності та невдач нововведень.
58. Криві «смертності» ідей нових товарів. П'ятнадцять правил успіху нововведень Р. Купера.
59. Основні чинники успіху нововведень компанії "Буз Аллен Хемілтон".
60. Основні організаційні форми інноваційного бізнесу.
61. Типи інноваційних підприємств.
62. Класифікації інноваційних підприємств залежно від рівня їх ризику і споживчого попиту на їх продукцію.
63. Класифікація інноваційних підприємств Е. Тофлера.
64. Особливості побудови організаційних структур НДДКР.
65. Організаційно-управлінські проблеми інноваційного підприємства.
66. Інтегровані системи управління процесом інновацій.
67. Особливості організації НДДКР у промислових фірмах.
68. Типи організації наукових досліджень: програма і проект.
69. Найважливіші критерії при обранні варіанта організаційної структури.
70. Вимоги до організаційної структури НДДКР.
71. Модифікація організаційних структур з різним ступенем інтеграції підрозділів НДДКР з виробництвом.
72. Основні учасники груп створення і розробка нововведень.

73. Антрепренер як ключова фігура інноваційного управління.
74. Формування інноваційної команди.
75. Види організації спільної діяльності в команді.
76. Інноваційної культура та її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві.
77. Основні принципи формування інноваційної культури підприємства.
78. Комунікації та прийняття рішень в управлінні інноваційними процесами.
79. Головні компоненти процесуальних функцій управління інноваційними процесами.
80. Сутність і задачі інформаційних комунікацій у інноваційній сфері.
81. Процес проектування глобальної науково-технічної та інформаційної комунікації у інноваційній сфері.
82. Вихідна інформація та система планів інноваційного проекту.
83. Календарний план та сітьовий графік інноваційного проекту.
84. Кошторис як вихідна інформація оперативно-календарного плану в інноваційній сфері.
85. Основні групи програмного забезпечення у процесі управління інноваційними проектами.
86. Системи планування інноваційних проектів Hilestones (Kidasa Software), Protracs (Applied Micro Systems), Artemis Project (Metier), Primavera Project Planner, Open Plan Microsoft Project, Time Line, Project Expert, тощо.
87. Особливості оформлення проектної документації та контролю за виконанням робіт з врахуванням глобальних науково-технічних комунікацій в інноваційній сфері.
88. Інноваційна інфраструктура як сукупність політичних, економічних, правових, управлінських, фінансових, інформаційних, наукових та інших інститутів ринку інновацій.
89. Основні функції інноваційної інфраструктури.
90. Основні елементи інноваційної інфраструктури.
91. Хто в Україні проводить експертизу проектів та сертифікацію інноваційної продукції.
92. Хто в Україні забезпечує захист прав інтелектуальної власності, здійснює інформаційне та консультаційне забезпечення.
93. Хто в Україні сприяє просуванню інноваційних проектів.
94. Роль національних технопарків та інкубаторів у забезпеченні сприятливого інноваційного клімату.
95. Головні завдання та основна ланка технопарків.
96. Інфопорти як різновид інноваційних структур.
97. Організація впровадження та трансфера інновацій.
98. Рівні впровадження НДДКР.
99. Як процеси та тенденції у НТП впливають на впровадження інновацій.
100. Надати характеристику факторів невизначеності науково-технічних результатів НДДКР.
101. Роль винахідництва у прискоренні НТП та реалізації інновацій.
102. Умови ефективного впровадження інновацій.

103. Визначити головні причини гальмування трансферу інновацій в Україні.
104. Основні цілі функціонування системи трансферу інновацій.
105. Мета та принципи регулювання інноваційної політики.
106. Система заходів, через які здійснюється державна інноваційна політика.
107. Вітчизняні реалії державної інноваційної політики.
108. Основні принципи державної інноваційної політики.
109. Система методів державного регулювання інноваційної діяльності в Україні.
110. Засоби регулювання інноваційної діяльності.
111. Система державного регулювання інноваційної діяльності.
112. Органи державного регулювання інноваційної діяльності.
113. Функції та роль спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності.
114. Законодавчий державний контроль у сфері інноваційної діяльності.
115. Амортизаційні відрахування як джерела формування вітчизняного інноваційного потенціалу.
116. Що потрібно зробити в Україні для активізації інноваційної діяльності.
117. Роль фондового ринку у розвитку й акумуляції інвестиційних ресурсів.
118. Форми підтримки інноваційної діяльності.
119. Взаємозв'язок інновацій, науки та техніки.
120. Інноваційний процес як послідовність певних стадій: наука – техніка – виробництво – споживання.
121. Фундаментальні та пошукові дослідження як початок інноваційного процесу.
122. Проектно-технологічні роботи та дослідницько-конструкторські розробки.
123. Комерціалізація результатів НДДКР.
124. Національний інноваційний потенціал та інноваційна політика держави.
125. Інноваційний потенціал держави, галузі та регіону – спільне та відмінності.
126. Інноваційний потенціал держави як національне надбання.
127. Інноваційна політика – сутність та основні напрями.
128. Завдання інноваційної політики в Україні.
129. Роль регіонального управління у створенні нової інноваційної політики.
130. Вплив інноваційної політики на структурну перебудову та забезпечення конкурентоспроможності держави.
131. Інноваційні технології як засіб виживання підприємств.
132. Принципи здійснення інноваційної політики у науці та на виробництві.
133. Узгоджена наукова, промислова та інноваційна політика.
134. Маркетинг інновацій – напрями та види.
135. Напрями стратегії маркетингу при організації інноваційної діяльності.
136. Стратегічний та тактичний інноваційний маркетинг - сутність та відмінності.
137. Регулярний та санаційний інноваційний маркетинг.
138. Задачі маркетингової діяльності при впровадженні інновацій.
139. Задачі маркетингу на основних етапах життєвого циклу продукції.

140. Задачі маркетингової діяльності за складовими маркетингу - продукт, ціна, просування та пропаганда.
141. Критерії сегментування ринку нових товарів.
142. Особливості маркетингового дослідження нового продукту та складових інноваційного маркетингу.
143. Позиціонування інновацій.
144. Процедура та необхідність попереднього зондування ринків.
145. Налагодження системи збуту інновацій.
146. Вплив інновацій на стратегію розвитку підприємства.
147. Процес внутрішньо-корпоративного планування.
148. Вибір стратегії інноваційного розвитку підприємства.
149. Типи стратегій інноваційного розвитку підприємства та основні їхні характеристики.
150. Сутність наступальної стратегії, захисної стратегії, стратегії ліцензування, проміжної стратегії, стратегії створення ринку, розбійницької стратегії, стратегії залучення фахівців, стратегії придбання компанії.
151. Залежність інноваційного розвитку підприємства від стадії розвитку галузі.
152. Моделі зростання галузей та продуктів.
153. Чому потрібно постійно переглядати інноваційну стратегію підприємства.
154. Зміна стратегії інноваційного розвитку підприємства в залежності від стадії розвитку галузі.
155. Вплив еволюції галузі на стратегію інноваційного розвитку підприємства.
156. На що впливають зміни стратегій інноваційного розвитку підприємства.
157. Від чого залежить конкурентоздатність підприємства.
158. Спеціальна матриця для аналізу продуктового портфелю підприємства.
159. Модифікації "бостонської матриці".
160. Стратегії інноваційного розвитку для підприємств з великим продуктовим портфелем.
161. Проблеми інноваційного розвитку підприємства.
162. Особливості і проблеми при реалізації інноваційного проекту.
163. Фактори, які впливають на управління інноваційними проектами.
164. Основні причини невдач при виведенні нових товарів на ринок.
165. Інноваційний потенціал підприємства – визначення та складові.
166. Потенціал інноваційного розвитку інноватора.
167. Основні складові успіху інноваційної діяльності (підсистеми потенціалу інноваційного розвитку).
168. Аналіз інноваційної діяльності вітчизняних товаровиробників.
169. Аналіз потенціалу інноваційних ідей.
170. Пошук можливостей реалізації варіантів розвитку інновацій на ринку.
171. Визначення джерел ідей інновацій і методів генерації ідей.
172. Ідея як загальне уявлення про товар.
173. Методи генерації інноваційних ідей.
174. Попередня оцінка сформульованих інноваційних ідей.
175. Рівні представлення задуму (концепції) нового товару.

176. Розроблення маркетингової стратегії просування інновації на ринок.
177. Шанси інновації й інноватора на успіх у конкурентній боротьбі.
178. Випробування інновації в ринкових умовах.
179. Складові успіхів і невдач на різних етапах інноваційного процесу.
180. Методичні засади оцінювання ринкового потенціалу інновацій.
181. Критерії оцінювання ринкового потенціалу інновацій.
182. Порівняння ефективності власного розроблення і закупки ліцензії нового товару (його аналогу).
183. Порівняння ефективності розроблення нового товару і удосконалення конструкції та технологій існуючих товарів чи активізації маркетингових зусиль (варіанти рішень).
184. Варіанти ресурсного забезпечення розроблення і просування на ринок нових товарів.
185. Визначення умов оптимальності варіантів структури джерел інвестиційних ресурсів для одержувача інвестицій.
186. Економічний ефект від реалізації виробів, що виготовлялися раніше.
187. Матричні методи аналізу для оцінювання впливу інновацій на укріплення ринкових позицій підприємства.
188. Блок-схема алгоритму оцінювання ринкової відповідності ідей і задумів товарних інновацій.
189. Джерела і механізми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства.
190. Система механізмів фінансування інноваційних проектів.
191. Механізми мобілізації власних коштів на інноваційні проекти.
192. Механізми мобілізації позикових коштів на інноваційні проекти.
193. Венчурне фінансування інноваційних проектів.
194. Інвестування за рахунок випуску та реалізації облігацій підприємства інноваційних проектів.
195. Інвестиційний лізинг інноваційних проектів.
196. Інвестиційний селенг інноваційних проектів.
197. Механізми мобілізації залучених коштів. Багатоканальне інвестування.
198. Критерії обрання джерел формування інвестиційних ресурсів і механізмів інвестування інноваційних проектів.
199. Обґрунтування розміру власного бюджету підприємства на розроблення і реалізацію інноваційних проектів.
200. Підходи до формування щорічного бюджету інноваційних проектів.
201. Фактори, що визначають розподіл фінансових ресурсів між інноваційними проектами.
202. Необхідність врахування темпів заміщення при розробленні політики керування новими проектами.
203. Вплив часового фактору на прибуток від реалізації інноваційного проекту.
204. Зростання прибутку від реалізації інноваційних продуктів у випадку моно-продуктової компанії.
205. Політика випереджального (стосовно конкурентів) виходу на ринок з новим продуктом.

206. Політика пізнього виходу з новим продуктом або "захисна" стратегія.
207. Політика залучення перспективних фахівців для швидкого розгортання нових розробок.
208. Інноваційні ризики – визначення та причини.
209. Аналіз ризиків з позицій конкретних суб'єктів інноваційного процесу.
210. Основні причини невизначеності і ризику при розробленні та виведенні нового товару на ринок.
211. Класифікація інноваційних ризиків.
212. Якісний аналіз інноваційного ризику.
213. Кількісний аналіз ризиків інноваційної діяльності.
214. Як уникнути подвійного обліку при аналізі ризику.
215. Проблеми при кількісному аналізі ризиків. Імовірнісний підхід для кількісного аналізу ризиків.
216. Об'єктивний та суб'єктивний метод імовірності розвитку того чи іншого сценарію.
217. Критерії, які використовують при імовірнісному підході для оцінки ризиків.
218. Оцінка ризику спричиненого впливом факторів мікросередовища.
219. Шкала оцінок надійності й ризику взаємодії з економічними контрагентами.
220. Суб'єктивні ризики інноваційного процесу.
221. Ризик на етапі аналізу відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім.
222. Ризик на етапі генерації ідей інновацій.
223. Ризик на етапі вибору прийнятних ідей.
224. Ризик на етапі розробки задуму нового товару і його перевірки.
225. Ризик на етапі аналізу ринку й розробки стратегії маркетингу.
226. Ризик на етапі оцінки можливостей інноватора розробити, виготовити й просувати інновації на ринок.
227. Ризик на етапі розроблення нового товару.
228. Ризик на етапі ринкових випробувань нового товару.
229. Ризик на етапі ухвалення рішення про розгортання комерційного виробництва товару.
230. Основні фактори ризику на всіх етапах інноваційного процесу.
231. Кількісні методи оцінювання інноваційних ризиків.
232. Алгоритм кількісної оцінки ризику варіантів дій (проектів) і ухвалення рішення про вибір оптимального з них.
233. Визначення категорії "інтелектуальний капітал підприємства".
234. Структура інтелектуального капіталу.
235. Ноу-хау як складова інтелектуального капіталу.
236. Ресурсна та потенційна можливість реалізації інтелектуального капіталу.
237. Інтелектуальний капітал підприємства як сукупність ресурсів (матеріальних і нематеріальних) і здібностей до їх реалізації.
238. Об'єкти інтелектуальної власності.
239. Ознаки об'єктів звичайної і інтелектуальної власності.

240. Ефекти від використання об'єктів інтелектуальної власності.
241. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності.
242. Об'єкти промислової власності.
243. Охоронні документи, які засвідчують виключні права їх власника (розробника).
244. Основні способи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (з метою отримання прибутку).
245. Ефективність реалізації інтелектуального капіталу підприємства.
246. Інтерфейсний (споживчий) капітал.
247. Шляхи реалізації інтелектуального капіталу комерційного підприємства.
248. Методи оцінювання інтелектуального капіталу.
249. Методи прямого вимірювання інтелектуального капіталу (Direct Intellectual Capital methods (DIC)).
250. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу підприємства за елементами ресурсної й потенційної складових.
251. Показники оцінювання людського капіталу.
252. Показники оцінювання організаційного капіталу.
253. Показники оцінювання прав власності на патенти, промислові зразки, ноу-хау, товарні знаки та ін.
254. Коефіцієнти визначення рівня інформаційного, програмного та технічного забезпечення.
255. Рівні інформаційного оснащення системи прийняття рішень.
256. Комплексна оцінку інтелектуального капіталу підприємства методом відстаней.
257. Управління інтелектуальним капіталом підприємства.
258. Процедура управління інтелектуальним капіталом підприємства.
259. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства.
260. Проблема визначення критерію достатності інтелектуального капіталу.

6. ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти

1. Закон України Про охорону прав на винаходи і корисні моделі № 3769-XII від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 7. – С. 32–48.
2. Закон України про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків від 7 березня 2002 р. — № 3118-III.
3. Закон України " Про інноваційну діяльність" від 4 липня 2002 р. № 40- IV // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 2002. - № 36. - Ст. 266.
4. Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" // Урядовий кур'єр. - 2003. - 19 лютого.
5. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» № 143-V від 14.09.2006 р.
6. Закон України «Про наукові парки» № 1563-VI від 25.06.2009 р.

7. Закон України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки та техніки» ”(№ 2519-VI від 09.09.2010 року)

Основна література

8. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.
9. Друкер П. Ф. Рынок: как выйти в лидеры. Практика и принципы: Пер. с англ. – М., 1992. – 349 с
10. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.; під. ред. проф. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 960 с.
11. Інвестиційно–інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : монографія / М. П. Денисенко, Л. І. Михайлова, І. М. Грищенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф., акад. М. П. Денисенка, д.е.н., проф. Л. І. Михайлової. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2008. – 1050 с.
12. Краснокутська Н. В., Гарбуз С. В. Інноваційний менеджмент: Навч.–метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. — К.: КНЕУ, 2005. — 276 с.
13. Крупка М. І. Фінансово–кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 608 с.
14. Портер М. Международная конкуренция: Конкурентные преимущества стран: Пер. с англ.; Предисл. В.Д.Щетинина. — М.: Междунар. отношения, 1993. — 896 с.
15. Поручник А. М., Антонюк Л. Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія. — К.: КНЕУ, 2000. — 170 с.
16. Санто Б. Инновация как средство экономического развития: Пер. с венг. — М.: Прогресс, 1990.
17. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / за заг. ред. В. І. Полохала. – К. : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.
18. Твисс Б. Управление научно–техническими нововведениями [Текст]: сокр. пер. с англ. / Науч. ред. К.Ф. Пузыня. – М.: Экономика, 1989. – 271 с.
19. Федулова Л. І. Інноваційна економіка / Л. І. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 478 с.
20. Шипулина Ю. С. Инновационный потенциал предприятия / Потенциал инновационного развития предприятия : монография / Ю. С. Шипулина ; под ред. д.э.н., проф. Козьменко С.Н., – Сумы : Деловые перспективы, 2005. – 256 с.
21. Шумпетер Йозеф А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Пер. з англ. В. Старка. – К.: Видавничий дім "Києво–Могилянська академія", – 2011. – 242 с.

Додаткова література

22. Адамов Б.И. Инновационное развитие современной Украины в контексте

- развития и внедрения нанотехнологий // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк: ДЕГІ, 2007. – Вип. 3(24). – 466 с.
23. Активізація інноваційної діяльності : організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення : монографія / О. І. Амоша, В. П. Антонюк, А. І. Землянкін ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк : ТОВ "Норд Комп'ютер", 2007. – 328 с.
24. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. В. Інновації: теорія, механізм розробки і комерціалізації: Монографія. — К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
25. Бубенко П. Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку : монографія / П. Т. Бубенко. – Х. : НТУ "ХПІ", 2002. – 316 с.
26. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник / В. О. Василенко, В. Г. Шматко ; за ред. В. О. Василенко. - Київ : ЦУЛ, Фенікс, 2003. 440 с.
27. Василенко В.О., Шматко В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. За редакцією В.О. Василенко. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. - 440 с.
28. Гришин В. В. Управление инновационной деятельностью в условиях национальной экономики : учебн. пособ. / В. В. Гришин. – М. : Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2009. – 368 с.
29. Державне агенство України з інновацій та інвестицій [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.in.gov.ua>.
30. Економіка й організація інноваційної діяльності : Підручник / [О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.] ; під ред. проф. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. - 3-є вид. - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 662 с.
31. Єгоров, І. Ю. Проблеми побудови узагальнюючих індексів інноваційного розвитку для України / І. Ю. Єгоров // Статистика України : Науково-інформаційний журнал. - 2009. - N 4. - С. 7-11.
32. Иохна М.А., Стадник В.В. Економіка й організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. - К.: Видавничий центр „Академія”, 2005. - 400 с.
33. Ілляшенко С. М. Сутність, структура і методичні основи оцінки інтелектуального капіталу підприємства / С. М. Ілляшенко // Економіка України. - 2008. -№ 11.-С. 16-26.
34. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком : навчальний посібник. / С. М. Ілляшенко. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Суми : ВТД „Університетська книга”; К. : Видавничий дім „Княгиня Ольга”, 2005. - 324 с.
35. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент : Підручник. - Суми : ВТД “Університетська книга”, 2010,- 334 с.
36. Інновації в Україні: Європейській досвід та рекомендації для України. — Том 3. — Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проект від 19.10.2011). — К.:Фенікс, 2011. — 76 с. — (проект ЄС “Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні”)
37. Каракай Ю.В. Маркетинг інноваційних товарів: монографія / Ю. В. Каракай. - К. : КНЕУ, 2005. - 226 с.
38. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения / Сост. Ю. В. Яковец. — М.: Экономика, 2002. — 768 с.
39. Контуры инновационного развития мировой экономики: (Прогноз развития

- на 2000-2015 гг.). Под редакцией Дынкина А.А. М., Наука, 2000, 142 с.
40. Концепція розвитку регіональної інноваційної системи Харківщини / під наук. ред. докт. екон. наук, професора В. С. Пономаренка. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 142 с.
41. Ли Куан Ю. Сингапурская история: из третьего мира в первый. М.: МГИМО, 2005. – 656 с.
42. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу : монографія / за ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2008. – 615
43. Мешко Н. П. Механізм управління інвестиційно-інноваційним потенціалом: макрорівень : монографія / Н. П. Мешко. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – 272 с.
44. Мешко Н. П. Механізм управління інвестиційно-інноваційним потенціалом: макрорівень : монографія / Н. П. Мешко. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – 272 с.
45. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. - Тернопіль: Економічна думка, 2006. - 295 с.
46. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник / Відповідальний за випуск І.В. Калачова - К. : Державний комітет статистики ; ДП „Інформаційно-видавничий центр Держстату України” – 2012. – 305 с.
47. Нонака И., Татучи Х. Компания — создатель знания. Зарождение и развитие инноваций в японских фирмах. — М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2003. – 384 с.
48. Онікієнко В. В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В. В. Онікієнко, Л. М. Ємельяненко, І. В. Терон ; за ред. В. В. Онікієнка. – К. : РВПС НАН України, 2006. – 480 с.
49. Організація та управління інноваційною діяльністю: підручник / за ред. проф. Перерви П. Г., проф. Меховича С. М., проф. Погорелова М. І. - Х. : НТУ "ХПГ", 2008. - 1025 с.
50. Павленко І. А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України : монографія / І. А. Павленко. – К. : КНЕУ, 2007. – 248 с.
51. Проблеми та пріоритети формування інноваційної моделі розвитку економіки України / Я. А. Жаліло, С. І. Архієреєв, Я. Б. Базилюк та ін. – К. : НУСД, 2006. – 120 с.
52. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 582 с.
53. Райт П. Дженерал моторс" в истинном свете. ... Дж. П. Райт ; общ. ред. и предисл. С.Ю. Медведкова. - М. : Прогресс, 1985. - 384 с.
54. Соловйов В. П. Інноваційний розвиток регіонів : питання теорії та практики : монографія / В. П. Соловйов, Г. І. Кореняко, В. М. Головатюк. – К. : Фенікс, 2008. – 224 с.
55. Стеченко Д. М. Інноваційні форми регіонального розвитку: Навч. посібник. — К.: Вища шк., 2002. – 254 с.
56. Татеиси К. Вечный дух предпринимательства : Пер. с англ. — К.: Укринтур, 1992. — 204 с.
57. Туган-Барановський М. М. Промышленные кризисы: Репр. издание 1900. —

- К.: Наук. думка, 1996. – 260 с.
58. Уайт П. Управление исследованиями и разработками: Сокр. Пер. с англ. / Под ред. Д.Н. Бобрышева. - М.: Экономика, - 1982. - 160 с.
59. Уотермен Р. Фактор обновления / Роберт Уотермен мл. ; пер. с англ. под общ. ред. В. Т. Рысина. – М. : Прогресс, 1988. — 368 с.
60. Фостер Р. Обновление производства: атакующие выигрывают: Пер. с англ./ Общ. ред. и вступ. ст. В. И. Данилова-Данильяна. – М.: Прогресс, 1987. – 272 с.
61. Хартман В. Д., Шток В. Критический анализ буржуазных теорий и практики управления промышленными исследованиями и разработками: Пер. с нем. — М.: Прогресс, 1979. - 407 с.
62. Хэмилтон А. Инновационная и корпоративная реструктуризация в мировой экономике // Проблемы теории и практики управления. — 2000. — № 6.
63. Чухрай Н., Патора Р. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: підручник / Н. Чухрай, Р. Патора. - К. : КОНДОР, 2006. - 398 с.
64. Яккока Ли. Карьера менеджера: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1991. — 384 с.
65. Amsden A. H. Nationality of Ownership in Developing Countries: Who Should Crowd Out. Whom in Imperfect Markets? Report of JETRO Symposium «Rise of the Next Giants?: Anatomy of BRICs». Tokyo, Dec. 2006.
66. Ferraz J.C., Kupfer D., Iooty M., Rovira S., 'lava res M. A Long and Winding Road: Brazil's (Slow) Trajectory towards Becoming a World Industrial Power: Report of JETRO Symposium «Rise of the Next Giants?: Anatomy of BRICs». Tokyo, Dec. 2006.
67. Kupfer D., Rocha F. Productividad y heterogeneidad estructural en la industria brasilena, in maio Ginoliled // Heterogeneidad estructural, asimetrías tecnológicas y crecimiento en America Latina. ECLAC/ EABD, 2005.
68. Maddison A. The World Economy. A Millenial Perspective. Paris: OECD, 2001.
69. Martin W., Dimaranan B., Ianchovichina E. Dancing with Giants. Adjusting to the Export Growth of China and India: Report of JETRO Symposium «Rise of the Next Giants?: Anatomy of BRICs». Tokyo, Dec. 2006.
70. Patipandla M. Economic Reforms and Structural Changes: India: Report of JETRO Symposium «Rise of the Next Giants?: Anatomy of BRICs». Tokyo, Dec. 2006.
71. Rodric D. What's So Special about China's Exports: [mimeo]. Harvard University, 2006.
72. Zhang Jun. Making Growth Happen in Post-reform China: What Have We Known?: Report of JETRO Symposium «Rise of the Next Giants?: Anatomy of BRICs», Tokyo, Dec. 2006.

7. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ І ПЕРЕВІРКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується з дотриманням єдиної форми (див. додаток) з одного боку окремих аркушів формату А4 власноруч розбірливим почерком або набором тексту на комп'ютері. Параметри набору тексту: основний текст гарнітура – Times New Roman, кегль – 14, відстань між рядками – 1,5 інтервали; абзац – 1,25 см; поля: ліворуч – 2,5 см, праворуч – 1,5 см, угорі та внизу – 2 см. Припускається виділяти текст заголовків і розділів підкресленням, жирним або курсивом.

Наступною за титульною є перша сторінка з переліком і назвами завдань контрольної роботи і зазначенням відповідних сторінок тексту в контрольній роботі. Виконання кожного завдання слід починати з нової сторінки. Текст роботи має бути відредагованим з послідовною нумерацією малюнків, таблиць та посилань на літературні джерела.

Робота оформлюється без закреслень, довільних скорочень (крім загальноновживаних), вставок та незрозумілих позначень. При розкритті теоретичних та практичних питань слід уникати загальних та двозначних суджень. Робота зшивається. У кінці роботи або на титульній сторінці студент ставить свій підпис та дату її виконання.

Роботи, виконані з порушенням вимог щодо оформлення та обрання варіантів виконання повертаються студенту на доопрацювання.

На початку екзаменаційної сесії студент здає контрольну роботу на кафедру Економіки підприємств для реєстрації та перевірки (6 поверх, к. 98). Результатом перевірки є оцінювання контрольної роботи і встановлення готовності студента до екзамену (за шкалою від 50 до 70).

Додаток. Оформлення контрольної роботи
Державна служба статистики України
Національна академія статистики, обліку та аудиту

кафедра економіки підприємств

Контрольна робота з дисципліни
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРЕМСТВА

Варіант № ____

Виконав: студент ____ курсу
заочної форми навчання
групи _____

(прізвище, ініціали)

Перевірив: к.е.н., доцент Попов В.Ю.

Київ – 2015

Завдання контрольної роботи

1. Теоретичне питання:

Джерела і механізми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства. 2

2. Завдання з розрахункової частини контрольної роботи:

2.1. Вплив дисконтування на вибір інноваційного проекту 14

2.2. Аналіз діяльності фінансово-промислових груп при розробленні інноваційних проектів 19

3 Літературні джерела 25

(нумерація сторінок вказується відповідно до тексту)

Приклад посилання на літературне джерело:

...

Реалії ринкової економіки свідчать про недосконалість такого підходу, адже: " Таким чином, критична ситуація в інноваційній сфері робить нагальною розробку такої державної політики, яка б забезпечувала розширене відтворення об'єктної бази інноваційної діяльності та незворотній вплив інновацій на прискорене економічне зростання країни" [1, с. 14].

...

Літературні джерела

1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / за заг. ред. В. І. Полохала. – К. : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.

...